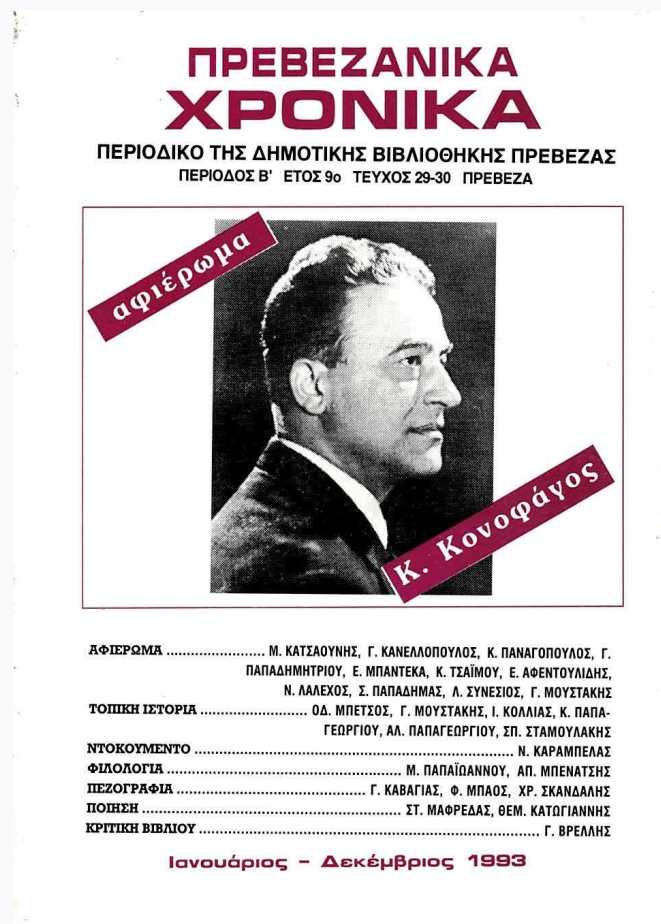

Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 29-30 (1993)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 29-30 (1993)

Ζήτημα αξιοπρέπειας

Γιώργος Καβάγιας

Copyright © 1970, Γιώργος Καβάγιας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καβάγιας Γ. (2022). Ζήτημα αξιοπρέπειας. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (29-30), 163–175. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/prevchr/article/view/29551>

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΒΑΓΙΑΣ

Ζήτημα αξιοπρέπειας

- Πιάσε συ από την πίσω ρόδα κι' εγώ από το τιμόνι. Μπρος, αρχίζουμε!

Ο Άγις, ο ποδηλατάς, έσχισε με μίαν απότομη κίνηση, το χαρτί που κάλυπτε το φανάρι του ποδηλάτου και συνέχισε να τραβάει και να σχίζει τα χαρτιά που τύλιγαν το τιμόνι. Στην άλλη άκρη, ο Νίκος, εφτάχρονος βοηθός του, φτωχαδάκι, άρχισε να τραβάει, με όση δύναμη του επέτρεπαν τα αδυνατισμένα χεράκια του, τα χαρτιά που κάλυπταν το πίσω του ποδηλάτου.

Αυτή η ανάδυση μέσα από τη συσκευασία, ενός κατακαίνουργιου, γυαλιστερού ποδηλάτου, γεννούσε στο Νικολάκη ένα συναίσθημα περιέργου. Η καρδούλα του σκιρτούσε σε κάθε χράπ που έκανε το χαρτί καθώς σχιζότανε απότομα. Και το ποδήλατο έμοιαζε σαν κάτι ζωντανό που σκιρτούσε κι' αυτό σε κάθε τρά-

βηγμα που περιτυλίγματος. Οι γυαλιστερές επιφάνειες, που σιγά σιγά αποκαλύπτονταν, έκαναν το Νικολάκη να νιώθει ένα παράξενο αίσθημα στα νεφρά του, κάτι σα γλυκό πόνο που τον διαπερνούσε ολόκληρο. Μια ανυπομονησία τον έπιασε. Βιαζότανε να το δει ολόγυμνο. Το φαντάζονταν κιόλας να στέκεται εκεί, κατακόκκινο - τόβλεπε το χρώμα ανάμεσα στα σχισίματα - αστραφτερό και τριζάτο κι' επιθετικό, σαν κάτι έτοιμο να το καβαλικέψεις και να το τρέξεις ή μάλλον να σε τρέξει... Λιγωνότανε στη σκέψη αυτή.

Το Κυριακάτικο δειλινό, έπεφτε αργά στη γειτονιά και μέσα στο ποδηλατάδικο το φως είχε λιγοστέψει. Στο δρόμο, ελάχιστοι διαβάτες. Άλλοτε φορούσαν τα κυριακάτικά τους. Τώρα πια, αν εξαιρέσεις ελάχιστους κι' αυτούς ηλικιωμένους, οι πιο πολλοί φοράνε ρούχα καθημερινά. Πού η

εποχή με το κουστούμι και τη γραβάτα.

Στη γωνία, στο καφεενεδάκι, ο καφετζής, την έχει αράξει κοντά σε μια παρέα συνταξιούχων που παίζουν χαρτιά - είναι οι μόνοι πελάτες άλλωστε - και δείχνει σαν να βαριέται που ζει. Ησυχία παντού. Μόνο κανένα περαστικό αυτοκίνητο ή κανένα μηχανάκι, κάπου και πού, σπάει τη σιγαλιά του φθινοπωριάτικου σούρουπου. Δεν ακούγονται φωνές παιδιών να παίζουν στη γειτονιά, ή να τσακώνονται. Είναι όλα στο σινεμά ή κάθονται μπροστά στους δέκτες της τηλεόρασης.

Ο Άγις σκυμμένος, εξακολουθεί, μηχανικά, να τραβάει τα περιτυλίγματα. Το πρόσωπό του κουρασμένο κι αξύριστο. Τα ρούχα της δουλειάς γιομάτα μουντζούρες, τα λίγα μαλλιά που του έμειναν, ακατάστατα. Θάναι γύρω στα σαράντα πέντε. Από δω και χρόνια, μ' αυτό το μαγαζάκι τα βολεύει. Μερικά ποδήλατα και δυο μηχανάκια, τα νοικιάζει και ζει. Κάνει και επισκευές σε μηχανάκια και ποδήλατα αλλονών και σε μικροσυσκευές σε σπίτια. Πουλάει και λάστιχα κι' εξαρτήματα. Καλά είναι. Κουράστηκε όμως. Κι απόψε θα σχολάσει πάλι αργά. Σαν κάθε Κυριακή. Θάρθει κι' η κοπέλα του σε λίγο, να βγούνε.

Έχουν ξεσκεπάσει ήδη το μισό ποδήλατο και συνεχίζουν.

Δυο πιτσιρίκοι ξεπεζεύουν μπροστά στην πόρτα, στηρίζουν τα ποδήλατα και μπαίνουν μέσα.

- Τί χρωστάμε;

Δεν απόσωσαν την ερώτηση και τα ματάκια άνοιξαν με θαυμασμό, καθώς είδαν το ζευγάρι, τον μεγάλο

πλήρη και το μικρούλη πρύμη, να αποκαλύπτουν το θαύμα. Ο Άγις έσχιζε ακόμα μια ταινία κι' ανασηκώθηκε. Κοίταξε το ρολόι.

- Δυο καταστάρικα κι ένα εικοσάρικο.

Οι δυο μικροί πλησίασαν το ποδήλατο σκύβοντας. Ο Νικολάκης, τους έριξε μια γρήγορη ματιά και συνέχισε τη δουλειά του. Ένα μούδιασμα, διέτρεξε το κορμί του, καθώς τους ένωσε να στέκονται δίπλα του. Η παρουσία τους, γέννησε μέσα του ένα κακό προαίσθημα. Τους γύρισε την πλάτη και τράβηξε τα χαρτιά που σκέπαζαν τη σέλα.

- Πω, πω, καινούργιο, έ; Και με ταχύτητες... Έκανε ο ένας μικρός.

- Θα το νοικιάσετε; Ρώτησε ο άλλος.

Ο Άγις, όρθιος, κοιτούσε το ποδήλατο, πιέζοντας με τα δυο του χέρια, τη μέση του που πονούσε από το σκύψιμο.

- Αν θα το νοικιάζουμε; Και βέβαια. Αλλά, ειδική τιμή.

Ο Νικολάκης στραβομουτσούνιασε. «Θα το νοικιάζουμε;» σκέφτηκε, «θα το νοικιάζουμε αυτό το ωραίο ποδήλατο; Θάρχονται οι μικροί κι' όποιοι θέλουν, θα το παίρνουν και θα τρέχουν, θα το χτυπάνε στο πεζοδρόμιο, θα... δεν είναι δυνατόν». Δυσκολεύτηκε να το φανταστεί. Τέτοιο ποδήλατο δεν έπρεπε να νοικιάζεται, να αλλάζει χέρια. Θα είτανε βλασφημία, βεβήλωση...

- Τα λεφτά και δρόμο, να κάνουμε τη δουλειά μας, άκουσε το αφεντικό του να φωνάζει, ενώ συγχρόνως τραβούσε ένα χαρτί που κρεμότανε από το μπροστινό φτερό.

Οι μικροί πλήρωσαν κι άρχισαν να

απομακρύνονται πισωπατώντας, χωρίς να ξεκολλάνε τα μάτια από το ποδήλατο που γυάλιζε στο μισοσκοτάδο. Βγήκανε.

- Άναψε το φως, ρε μαλάκα, έκανε προστατικά ο Άγις καθώς ξανάσκυβε για να συνεχίσει.

Ο Νικολάκης, χωρίς να τον κοιτάξει, ανασηκώθηκε και πήγε στο διακόπτη. Το μουτράκι του βλοσυρό. Οι σκέψεις του στο μέλλον του ποδηλάτου. Ακούμπησε το χέρι στο διακόπτη. Πριν τον γυρίσει, στράφηκε προς τα 'κεί. Μόλις που μπορούσε να το διακρίνει καθώς ο Άγις τραβούσε τα τελευταία χαρτιά από τη μπροστινή ρόδα. Το φως είχε λιγοστέψει πολύ. Και ξαφνικά, μόλις γύρισε το διακόπτη, ώ! σαν πυροτέχνημα που σκάει, έλαμψε το κόκκινο χρώμα του, άστραψαν οι ακτίνες του, γυάλισαν τα φτερά κι ο σκελετός, η σέλλα με το μαύρο δέρμα, το φανάρι, το τιμόνι το νικελέ. Απόμεινε εκστατικός.

- Τί κάθεται 'κεί ρε μαλάκα. Έλα να τελειώνουμε!

Η φωνή του Άγι, τούκοψε την έκσταση. Πλησίασε, τράβηξε τα τελευταία χαρτιά της πίσω ρόδας. Ζούληξε τη σέλα προς τα κάτω κι' αυτή έτριξε φιλικά. Ω! Και να το καβαλούσε...

- Μάστορα, να το πάω μια βόλτα;

- Τί λες ρε μαλάκα; Πρώτον, θέλει φούσκωμα. Κι ύστερα, δεν τόχουμε για βόλτες.

- Να, λίγο, να το δοκιμάσω.

- Πιάσε την τρόμπα και δεν πρόκειται να δοκιμάσεις τίποτα εσύ.

- Καλά ντέ.

- Όχι καλά ντε. Κοίτα. Άμα είσαι εντάξει, θα στο χαρίσω το ποδήλατο.

- Θα μου το χαρίσεις; Κοίταξε το μάστορα με δυσπιστία ενώ, νιώθει έ-

να δάγκωμα στην καρδιά.

- Ναι αμέ. Δε θες δικό σου ποδήλατο; Εγώ θα στο χαρίσω το ποδήλατο, μόλις βγάλει τα έξοδά του κι' εφόσον είσαι εντάξει. Έτσι;

Ακούει καλά; Ασυναίσθητα, κοιτάει το ποδήλατο ενώ μέσα του χύνεται ένας ηδονικός πόνος. «Τάχα πόσο μακριά να είναι η μέρα που θα το αποκτήσει; Και πόσο καινούργιο θάναυ τότε το ποδήλατο, θα τόχουν καβαλήσει ένα σωρό άνθρωποι, θα τόχουν τρακάρει, θα τόχουν πονέσει... Καλύτερα να μη το φουσκώνανε ποτέ. Να το αφήνανε έτσι, εκεί στη γωνία του. Να μην το πείραζε κανένας. Εκεί, στο μισοσκοτάδο που ήτανε πριν. Να μην το πρόσεχε κανείς. Μπορεί να γλύτωνε. Πού ξέρεις;» Αυτές οι σκέψεις πέρασαν σαν αστραπή από το μυαλό του Νικολάκη, καθώς άκουγε το αφεντικό να του υπόσχεται. Στο προσωπάκι του καθρεφτίστηκε η ελπίδα μαζί με το φόβο.

- Πιάσε τώρα την τρόμπα ρε μαλάκα.

Την τρόμπα; Αυτό θάταν η καταστροφή. Όσο έμενε ξεφούσκωτο, κανένας δε θα το καβαλούσε. Κάτι έπρεπε να κάνει...

Δε πρόφτασε να σκεφτεί κι' ένας θόρυβος στο δρόμο, έκανε και τους δυο να γυρίσουν κατά την πόρτα.

Κάποιος έφερε, τσουλώντας το, ένα μοτοποδήλατο και τη στήριξε στο πεζοδρόμιο. Ύστερα ήρθε και στάθηκε στην πόρτα λαχανιασμένος. Τον αναγνώρισαν καθώς το φως που ερχότανε από μέσα, έπεσε πάνω του. Ήταν ο μανάβης, δυο τετράγωνα παρακάτω. Σκούπισε μηχανικά τον ιδρώτα από το πρόσωπό του.

- Καλησπέρα μάστορα.

- Καλησπέρα.

Ο μανάβης είπε πως το μηχανάκι κάτι έπαθε και δεν τρέχει και ακούγεται κι' ένα χτύπημα πίσω, σα να βρίσκει η ρόδα κάπου. Θα μπορούσε ο μάστορας να το φτιάξει και νάρθει αύριο, πρωί, μόλις ανοίξουν, να το πάρει;

Ο Άγις, βγαίνει έξω. Κοιτάει το μηχανάκι, το τσουλάει λίγο. Φέρνει εργαλεία. Σέρνει κι ένα σκαμνάκι. Κάθεται κι' αρχίζει να λύνει το πίσω μέρος. Γυρίζει στο Νικολάκη.

- Φέρε τη λάμπα ρε μαλάκα.

Ο Νικολάκης κουβαλάει τη μπαντέζα. Την ανάβει. Ο μάστορας την ακουμπάει στο δάπεδο. Ω! αυτό το φως από χαμηλά. Πώς δίνει στα αντικείμενα αυτή την απόκοσμη όψη! Γκραν Γκινιόλ το λένε. Ο μάστορας φαίνεται σαν βρικόλακας. Ο Νικολάκης αποφεύγει να τον κοιτάξει. Τον τρομάζει αυτό το πρόσωπο, έτσι που φωτίζεται από κάτω. Κοιτάει γύρω. Στον τοίχο προβάλλονται οι ρόδες. Τεράστιες, με κάτι ακτίνες, που η κάθε μια είναι πάνω από τρία μέτρα. Σκουντάει λίγο τη μπροστινή ρόδα κι' όπως αυτή γυρίζει αργά, οι τεράστιες σκιές των ακτίνων, σαρώνουν τον τοίχο, το ταβάνι, τον πάγκο. Βάζει τα δάχτυλά του μπροστά στο φως κι' αυτά προβάλλονται απέναντι και στο ταβάνι. Τα κουνάει κι' οι σκιές τους μοιάζουν σαν τεράστιες σιλουέτες από περίεργα όντα. Σαν τί μοιάζουν; Προσπαθεί να θυμηθεί. Όμως, το χέρι του αφεντικού πέφτει στο σβέρκο του. Πιο πολύ τον τραντάζει ο θόρυβος της σφαλιάρας.

- Τί χάσκεις ρε μαλάκα; Πιάσε εδώ. Κράτα.

Του δίνει τη λάμπα, να την κρατάει εκεί που μαστορεύει.

- Άγι ήρθα.

Μια τσιριχτή γυναικεία φωνή, προστέθηκε στα τσάκ τσάκ των εργαλείων που ο μεταλλικός τους ήχος ραγίζει τη βραδυνή ησυχία. Είναι η Καίτη, η γκόμενα του αφεντικού, η αρραβωνιαστικιά του για τους συγγενείς της. Μπαίνει και στέκεται από πίσω τους.

- Ήρθες;

- Είπες θα πάμε σινεμά, θα πάμε;

- Και βέβαια θα πάμε. Μόνο που θα πάμε βραδυνή, πειράζει;

Ο Νικολάκης σηκώνει το κεφάλι. Έτσι όπως τη βλέπει, καθώς αυτή έχει σταθεί από πάνω του, πίσω από την πλάτη του, φωτισμένη Γκραν Γκινιόλ κι' αυτή, τον τρομάζει το πρόσωπό της. Εκείνη του χαμογελάει κι' η ανάποδη εικόνα της, δίνει την εντύπωση μάσκας τρομακτικής που μορφάζει. Ο μικρός κατεβάζει το κεφάλι ταραγμένος.

- Τί φτιάχνεις, θ' αργήσεις;

- Καμιά ώρα δουλειά. Κάνε μια βόλτα, να μην περιμένεις...

Κανονίζουν ραντεβού στο σινεμά κι' η Καίτη φεύγει. Για φαί θα πάνε μετά. Θα πιούνε και μπύρες. Θα το γλεντήσουν απόψε. «Εσύ πίνεις μπύρες Νικολάκη;» Μπα, λέει εκείνος. Μπύρες! Μια φορά είχε πιεί στη γιορτή του θείου του. Και τις Κυριακές τα βράδια και όλα τα βράδια, κοιμάται νωρίς.

- Άσε τώρα τις κουβέντες και βοήθα εδώ ρε μαλάκα, να τελειώνουμε.

Κάποτε τελειώσανε, σχολάσανε. Ο Νικολάκης πήρε το πεντακοσάρικο και δρόμο για το σπίτι. Σ' όλη τη διαδρομή και την ώρα που έτρωγε το

φτωχικό φαί και μέχρι που τον πήρε ο ύπνος, η εικόνα του ποδηλάτου δεν ξεκολλούσε από τα μάτια του. Το έβλεπε, πότε πεντακάθαρα και πότε τη φιγούρα του να μπλέκεται με το πρόσωπο του αφεντικού του, με κείνη την τρομακτική έκφραση που τούδινε το φως από κάτω. Και με τη μάσκα της Καίτης που μόρφαζε...

Δευτέρα πρωί, κεσάτια, ως συνήθως ο Άγις να διαβάσει την αθλητική εφημερίδα, καθισμένος έξω στο πεζοδρόμιο, δίπλα στην πόρτα, γέρνοντας την καρέκλα πίσω, μέχρι ν' ακουμπήσει η πλάτη στον τοίχο. Με το ελεύθερο χέρι να διώχνει τις μύγες.

- Καλημέρασα... Ο Νίκος κάνει την εμφάνισή του. Φρεσκοπλυμένος, μαλλάκια βρεγμένα ακόμη, χτενισμένα χωρίστρα στο πλάι. Καθαρό πουκαμισάκι. Και παραμάσχαλα, το δεματάκι με το μεσημεριανό φαί. Τα μεσημέρια, κάνουν πως κλείνουν τάχα, το μαγαζί, τις νεκρές ώρες, αλλά κάθονται μέσα με μισόκλειστη την πόρτα. Όλο και κάποιος πελάτης θα νοικιάσει ποδήλατο ή μηχανάκι, στη ζούλα. Όλο και κάτι θα επισκευάσει ο μάστορας: ποδήλατο, μηχανάκι, καμινένο, ομπρέλα.

- Καλώστονε... Είδες ρε; Την έφαγε η ομάδα σας.

- Καλά έκανε. Δική μας δουλειά.

Αφήνει σε μια γωνιά το δέμα με το φαί. Περνάει δίπλα από το καινούργιο ποδήλατο και το χαϊδεύει με τα μάτια. Πάει κοντά στο αφεντικό. Σκύβει πάνω από τον ώμο του, κοιτάζοντας την εφημερίδα που διαβάζει ο άλλος. Στο δρόμο περνάνε παιδάκια με τις τσάντες του σχολείου στο χέρι.

- Τί κοιτάς ρε, αφού δεν ξέρεις να διαβάζεις;

- Κοιτάω τις φωτογραφίες.

Ο Άγις σηκώνεται πετώντας την εφημερίδα στην καρέκλα.

- Πάω για καφέ. Άμα έρθει αυτός για το μηχανάκι, φώναξέ με, έτσι;

Ο μικρός κάθεται στην καρέκλα και χαζεύει την εφημερίδα. Ύστερα, σηκώνει το κεφάλι σα να θυμήθηκε. Κοιτάζει το ποδήλατο, μέσα. Το κοιτάζει για κάμποση ώρα. Το βλέμμα του σα να χάνεται. Τα χείλη σκάνε σ' ένα αδιόρατο χαμόγελο. Μια έκφραση ελπίδας ζωγραφίζεται στο πρόσωπό του. Πού ξέρεις...

Αφαιρείται έτσι, ώρα πολλή.

Ο χθεσινοβραδυνός πελάτης, ο μανάβης, στέκεται ξαφνικά μπροστά του.

- Το φτιάξατε; Πού είναι το αφεντικό σου;

Ο μικρός αναπηδά. Τα χάνει για μια στιγμή.

- Εδώ δίπλα πήγε. Θα τον φωνάξω.

- Το φτιάξατε;

- Ναι αμέ. Νάτο, έτοιμο είναι.

Ο άνθρωπος πλησιάζει το μηχανάκι. Το εξετάζει. Μπαίνει ο Άγις.

- Εντάξει φίλε. Μπορείς να το πάρεις.

- Πόσο κάνει;

- Όσα είπαμε στην αρχή.

- Ύστερα, είπες, θα τα κανονίσουμε.

- Δεν γίνεται λιγότερα.

- Πολλά είναι.

- Πολλά; Ρε ξενυχτήσαμε χτες για να το φτιάξουμε. Πέστου και συ ρε Νικολάκη. Σχολάσαμε μία η ώρα; Ή ψέματα;

Ο πελάτης βγάζει λεφτά, πληρώ-

νει. Ρίχνει στον Άγι μια άγρια ματιά. Αρπάζει το μοτοποδήλατο, το βγάζει έξω, καβαλάει, βάζει μπρος, μαρσάρει. Φεύγει.

Ο Άγις τον παρακολουθεί μια στιγμή καθώς απομακρύνεται. Γυρίζει στο Νίκο.

- Λοιπόν, εγώ θα λείψω μισή ωρίτσα. Βγάλε εσύ κανα-δυό ποδήλατα έξω και να προσέχεις τις ώρες.

Ο Νίκος νεύει. Ο Άγις φεύγει. Ύστερα, ο μικρός βγάζει δυο ποδήλατα, τα στηρίζει έξω. Κατόπιν παίρνει ένα τρίτο και καθώς το βγάζει, κοιτάει γύρω. Έρημος ο δρόμος. Καβαλάει κι' αρχίζει να κόβει βόλτες. Στην τέταρτη βόλτα, βλέπει ένα παιδί να πλησιάζει σπρώχνοντας ένα καινούργιο ποδήλατο. Σταματάει τις βόλτες, γιατί βλέπει το παιδί ν' αφήνει το ποδήλατο στο πεζοδρόμιο και να μπαίνει στο μαγαζί. Ξεπεζεύει, ενώ ο μικρός μη βλέποντας κανένα μέσα στο μαγαζί, κοιτάει γύρω.

- Θέλεις τίποτα;

- Ναι. Μου ξεφούσκωσε. Πόσα θέλεις να μου το φουσκώσεις;

- Είκοσι δραχμές.

- Καλά, φούσκωσέ το μου.

Ο Νίκος πιάνει τη μεγάλη τρόμπα που στηρίζουν στο έδαφος, αυτή που είναι για λάστιχα αυτοκινήτων. Με σοβαρότητα, φουσκώνει το λάστιχο.

- Εντάξει.

Ο μικρός ψάχνεται, ενώ ο Νίκος κρατάει έτσι το ποδήλατο, σα να το επιθεωρεί, με ύφος ειδικού, γέρνοντας το σώμα του πίσω. Ο άλλος του δίνει το εικοσάρικο, παίρνει το ποδήλατο και φεύγει. Ο Νίκος στέκεται σκεπτικός για λίγο. Κατόπιν πάει μέσα. Πλησιάζει αργά το καινούργιο ποδήλατο. Το απολαμβάνει με το

βλέμμα καθώς αυτό λάμπει στη γωνιά του. Ένα γλυκό αίσθημα τον περιλούζει. Έχει την εντύπωση, ότι το ποδήλατο του ανταποδίδει το βλέμμα. Ότι τον κοιτάει.

Τον ξαφνιάζει η φωνή του αφεντικού του.

- Τί κάθεσαι εκεί ρε; Κάνε καμιά δουλειά. Πήρε και κανέναν ποδήλατο; Όχι; Καλά.

Ο Νίκος κάτι θέλει να πει. Διστάζει λίγο. Τέλος, βάζοντας το χέρι στην τσέπη για να βγάλει τις είκοσι δραχμές:

- Έφτιαξα ενός το ποδήλατο και του πήρα είκοσι δραχμές.

Ο άλλος τον κοιτάει δύσπιστα καθώς ο μικρός τον πλησιάζει.

- Δηλαδή τί του έφτιαξες;

- Του το φούσκωσα.

Ο Άγις του τραβάει μια καρπαζιά.

- Δε σου έχω πει ρε μαλάκα, ότι το φούσκωμα είναι τζάμπα;

- Αφού αυτός ήθελε να με πληρώσει. Να πάρτα.

- Κράτα τα. Κι άλλη φορά να μη ξαναπάρεις λεφτά για φούσκωμα.

Ο μικρός ξαναβάζει τα λεφτά στην τσέπη, κοιτώντας τ' αφεντιό με απολογητικό ύφος. Ο Άγις κοιτάει το καινούργιο ποδήλατο.

Τί κάθεσαι και δε φουσκώνεις κι αυτό; Ώρα είναι να δουλέψει. Τα καινούργια τα προτιμάνε.

Ο Νικολάκης νιώθει να του κόβονται τα πόδια. Δεν του φτάνουν οι καρπαζιές που τόσο τον πικραίνουν. Τώρα θα πάρει κι' άλλη πίκρα. Το πονάει αυτό το ποδήλατο, το νιώθει σα δικό του άνθρωπο. Σα φίλο. Κοιτάει το αφεντικό, λες και δεν κατάλαβε τί του είπε. Δεν μπορεί να σκεφτεί.

- Τί με κοιτάς ρε; Λέει ο άλλος.

Μπρος, την τρόμπα.

Ο μικρός φέρνει την τρόμπα. Πλησιάζει αργά το ποδήλατο. Νιώθει έναν πόνο μέσα του. Θυμάται, κάποτε, τους είχανε στείλει από το χωριό ένα κατσικάκι. Είχανε γίνει φίλοι. Όμως παραμονές γιορτών, ο πατέρας του, ανάγγειλε ότι ήρθε η ώρα να το σφάξουν. Θυμάται πως το κατσικάκι καθότανε στη γωνιά της αυλής, ανύποπτο για τη μοίρα του. Έκλαψε πολύ εκείνη τη μέρα. Έτσι ένωσε και τώρα. Το ποδήλατο περίμενε εκεί, ήσυχο, ανύποπτο, τη μοίρα του. Γύρισε το βλέμμα προς τ' αφεντικό του που κάτι σκάλιζε στον πάγκο. Θέλει να κερδίσει χρόνο. Μπορεί τ' αφεντικό να ξέχναγε πως του είπε να το φουσκώσει. Λες να το ξέχασε; Μπα. Ο άλλος του ρίχνει λοξή ματιά, αγριεμένη. Δε μπορεί να κάνει τίποτα. Αργά πλησιάζει το ποδήλατο. Η καρδούλα του πονάει. Σκύβει. Ξεβιδώνει το καπάκι της βαλδίδας από τη μια ρόδα. Βιδώνει με αργές κινήσεις την άκρη του λάστιχου της τρόμπας. Τη στηρίζει στο έδαφος. Ανασηκώνεται. Ρίχνει άλλη μια ματιά στο αφεντικό. Αν καθυστερήσει κι' άλλο μπορεί εκείνος να φύγει πάλι, να κερδίσει λίγο χρόνο, να αναβληθεί το φούσκωμα. Θα του πει ότι το ξέχασε. Πού ξέρεις τι μπορεί να γίνει μετά. Όμως πάλι τον κοιτάει τ' αφεντικό. Ο Νικολάκης αναστενάζει κι' αρχίζει το φούσκωμα. Σε κάθε τρομπάρισμα, το ποδήλατο ανασηκώνεται σα να ζωντανεύει, καθώς ο αέρας διοχετεύεται στη σαμπρέλλα. Τρομπάρει κι' άλλο. Το λάστιχο κοντεύει να γεμίσει. Ο Άγις τον διακόπτει.

- Στάσου περίμενε. Θέλει δουλειά

πρώτα.

Πιάνει το ποδήλατο. Το αναποδογυρίζει βάνουσα. Το στηρίζει με το τιμόνι και τη σέλα στο έδαφος. Ο μικρός παρακολουθεί σα να βλέπει εκτέλεση.

- Φέρε το λαδωτήρι.

Αρχίζει το λάδωμα. Είναι σαν τη ετοιμασία μελλοθανάτου. Παρακολουθεί τα χέρια του μάστορα που πασπατεύουν το λάστιχο για να στρώσει η σαμπρέλλα. Κάνει το ίδιο και με την άλλη ρόδα, αφού της δίνει πρώτα λίγον αέρα με την τρόμπα. Τέλος, το αρπάζει και το ξαναστήνει όρθιο. Το τινάζει καμιαδυό φορές κι' αυτό χοροπηδάει πάνω στο λάστιχό του. Τέλος το καβαλάει και βγαίνει από το μαγαζί, πηδώντας το σκαλί της πόρτας, ενώ ο Νίκος παρακολουθεί με απόγνωση. Μένει ακίνητος, στο βάθος του μαγαζιού. Νιώθει σα νάχουν κοπεί τα πόδια του. Ο Άγις, καβάλα στο ποδήλατο, χάνεται από το οπτικό του πεδίο. Σε λίγο ξαναφαίνεται καθώς κάνει βόλτα στο δρόμο. Ξαναχάνεται. Τέλος αφήνει το ποδήλατο μπροστά στην πόρτα. Μπαίνει στο μαγαζί.

- Εγώ πάω για φαί, θα ξανάρθω σε καμιαδυό ώρες. Φάε και συ και πρόσχε, έτσι; Κι αν νοικιάσει κανείς το καινούργιο, πέστου 50 δραχμές παραπάνω την ώρα. Έτσι; Αντίο...

Το αφεντικό φεύγει. Ο Νίκος φτάνει στην πόρτα. Με την άκρη του ματιού, βλέπει τον Άγι να στρίβει τη γωνία. Πλησιάζει αργά το ποδήλατο. Νιώθει σαν οι δυό τους, αυτός και το ποδήλατο. Έχει φτάσει τώρα δίπλα του. Ρίχνει ασυναίσθητα, μια ματιά στη γωνία που έστριψε το αφεντικό. Τέλος, πιάνει το ποδήλατο από το τιμόνι και προσεκτικά, το ανεβάζει στο

πεζοδρόμιο, σιγά σιγά... έτσι να μη χτυπήσει. Το περνάει από την πόρτα, το πάει μέσα, το κυλάει ως το πιο κρυφό μέρος, το πιο σκοτεινό, του μαγαζιού. Το στηρίζει. Το καμαρώνει λίγο. Περνάει τώρα τα χέρια του απαλά πάνω στο σκελετό, στη σέλα. Σκύβει στους άξονες στις ακτίνες που λαμποκοπούν, τα λάστιχα τα καινούργια, τα σχεδόν απάτητα. Το φανάρι. Βάζει το πόδι στο πεντάλ. Δοκιμάζει τα φρένα. Το φανάρι. Φτιάχνει το δυναμό. Ανασηκώνει τη ρόδα πιο γρήγορα και το φως του φαναριού ζωηρεύει. Ακόμα πιο γρήγορα. Ασθμαίνει. Τ' αφήνει. Έχει κουραστεί. Κάνει και ζέστη. Παίρνει το σκαμνάκι. Κάθεται απέναντι από το ποδήλατο. Σκουπίζει τον ιδρώτα από το μέτωπό του. Σκέφτεται. Αυτός και το ποδήλατο. Ω! Και να το είχε δικό του. Τι ωραία που θα περνούσαν οι δυο τους. Θα το αγαπούσε. Θα το λάδωνε. Θα το γυάλιζε. Θα έκανε τράκες στη γειτονιά του.

Σηκώνεται, παίρνει το δεματάκι με το φαί του. Αναγκαστική χορτοφαγία, αφού με τόσο που έχει πάει το κρέας, η οικογένεια εφαρμόζει την ακρεοφαγία. Βέβαια τα πάντα ισοφαρίζονται από κάτι άλλο. Έτσι και το βάρος που λείπει από τους πεινασμένους, μετατρέπεται αντίστοιχα σε πάχος από κείνους που τρώνε καλά, αρχίζοντας από τους δεσποτάδες.

Κάθεται ξανά, εκεί. Τρώει. Κάποιος έξω, παίρνει ένα ποδήλατο. Ανταλλάσσουν ένα νόημα. Φεύγει αυτός. Ο Νίκος, ρίχνει μια ματιά στο ρολόι. Είναι 2 και 10'. Αποτρώνει, τα μαζεύει, ταχτοποιείται πάνω στο σκαμνάκι, ακουμπάει την πλάτη στον τοί-

χο. Τα μάτια του δε φεύγουν από το ποδήλατο. Η νύστα, βαραίνει τα βλέφαρά του. Του φαίνεται σάμπως οι ρόδες να γυρίζουν. Ναι, γυρίζουν. Στην αρχή αργά, ύστερα πιο γρήγορα. Οι ακτίνες πετούν περίεργες λάμπες, σα να χοροπηδούν. Τρέχει. Είναι σ' έναν κάμπο. Αυτός καβάλα στο ποδήλατο. Σα να πετάει. Ο αέρας του ανακατεύει τα μαλλάκια, σφυρίζει σ' αυτιά του. Δεξιά κι' αριστερά χωράφια. Άνθρωποι, σα γνωστά πρόσωπα, γεωργοί που σκάβουν. Τον χαιρετούν. Τους χαιρετάει κι' αυτός. Πόσο ευτυχισμένος νιώθει! Νά και το αφεντικό του. Φοράει καλά ρούχα. Κοιτάει από την άλλη μεριά, τους γεωργούς. Ο Νίκος ελπίζει πως δε θα τον δει. Όμως τ' αφεντικό γυρίζει, τον βλέπει. Τώρα; Καθώς ο Νίκος πάει να τον προσπεράσει, ο Νίκος σηκώνει το χέρι. Θα τον χτυπήσει; Όχι. Το αφεντικό βγάζει ένα καπέλο που φοράει και τον χαιρετάει. Χαμογελάει κιόλας. Ο Νίκος προσπερνάει. Ανήφορος. Αλλάζει ταχύτητα. Κάνει ορθοπεταλιές. Δυσκολεύεται. Και νά, ξανά το αφεντικό του. Είναι μπροστά του, στην κορυφή της ανηφόρας, στη μέση του δρόμου, με ανοιχτά τα πόδια, σα να τον περιμένει. Ο μικρός χαμογελάει. Πλησιάζει. Το αφεντικό σηκώνει το χέρι. Κρατάει μια μεγάλη σοκολάτα. Θα του τη δώσει; Όμως ο άλλος τον χτυπάει μ' αυτήν στο κεφάλι... Ξυπνάει. Από πάνω του έχει σταθεί το αφεντικό του που μόλις του έδωσε την κατακεφαλιά κι ετοιμάζεται για δεύτερη.

- Ρε μαλάκα. Σ' άφησα να φυλάς το μαγαζί και συ κοιμάσαι; Φτου σου, φιλότιμο που το έχεις.

Ο μικρός σηκώνεται μουδιασμέ-

νος, πιάνοντας το κεφάλι του.

- Πήρανε ποδήλατα;
- Ναι, ένας στις δύο και δέκα.
- Και το καινούργιο; Πού είναι ρε μαλάκα το καινούργιο;

Ο Νίκος τα χάνει. Τον κοιτάει σα να μην καταλαβαίνει. Ο Άγις τρομάζει. Τον πιάνει από το σβέρκο. Κραυγάζει.

- Πού είναι ρε μαλάκα το καινούργιο; Μας το κλέψανε;

- Όχι... είναι εκεί!

Ο Άγις γυρίζει, βλέπει το ποδήλατο.

- Δόξα σοι ο Θεός. Σούκοψε και το σιγούρεψες, έ; Μπράβο.

Ανακουφίζεται. Βγάζει τσιγάρο, κάθεται. Έχει διάθεση ν' αστειευτεί. Μόλις έφαγε. Νιώθει ικανοποιημένος. Στρέφει στο Νικολάκη καθώς ετοιμάζεται ν' ανάψει.

- Θα πάρεις τσιγαράκι;

Ο άλλος μουτρωμένος, του ρίχνει μια ματιά

- Δεν καπνίζω!

Ο Άγις ανάβει. Τραβάει μερικές βαθιές ρουφηξιές. Το απολαμβάνει. Περνάει λίγη ώρα χωρίς να μιλάει κανένας. Ο Άγις φαίνεται σαν κάτι να τον απασχολεί.

- Δεν πάμε καλά. Δεν πάμε καθόλου καλά, λέει σα να μιλάει μόνος του. Ανεργία, πληθωρισμός, ακρίβεια, νέφος. Ακούς ρε;

- Ακούω, λέει ο Νικολάκης που δείχνει σα να σκέφτεται τα δικά του. Ο Άγις συνεχίζει με τον τόνο βαθυστόχαστο.

- Και για να ξέρεις. Όλα τα κάνει το κεφάλαιο.

Ο Νίκος τον κοιτάει με αμηχανία.

- Το κεφάλαιο;

- Ε, δεν το ξέρεις; Όλα. Άμα φύ-

γει το κεφάλαιο, θα ησυχάσουμε.

- Και πώς θα φύγει το κεφάλαιο, κάνει ο Νικολάκης έκπληκτος.

- Πώς θα φύγει; Να! Θα αγωνιστούμε όλοι εμείς. Εγώ, εσύ, όλοι.

- Κι άμα φύγει το κεφάλαιο τί θα γίνει δηλαδή;

- Δε θα υπάρχουν πλούσιοι και φτωχοί. Θα την περνάμε όλοι ωραία.

Ο Νικολάκης δείχνει ν' απορεί. Σφίγγει το φρύδια μια στιγμή. Ύστερα ρωτάει.

- Και τί είναι το κεφάλαιο;

Ο Άγις σα να τα χάνει. Γυρωφέρει τα μάτια σα να ψάχνει για κάτι. Τέλος:

- Το κεφάλαιο είναι αυτοί που έχουν τα λεφτά. Ο κεφαλαιοκράτες, οι πλούσιοι, οι βιομηχανοί, να πούμε...

Κοιτάζονται για λίγο. Ο Νικολάκης το σκέφτεται. Σε λίγο ρωτάει με αφέλεια.

- Και τί θα γίνει; Θα τους τα πάρουμε;

- Έ, βέβαια. Όσοι έχουν, θα δώσουν στους άλλους που δεν έχουν. Θα τα μοιραστούμε όλοι.

- Δηλαδή, όποιος βγάζει λεφτά, θα δίνει και στους άλλους;

- Κάπως έτσι, να πούμε...

- Και πότε θα γίνει αυτό;

- Κάποτε θα γίνει.

- Και γιατί όχι από σήμερα;

- Υπάρχουν λόγοι.

- Τί λόγοι. Εσύ που βγάζεις τα λεφτά, γιατί δεν τα μοιράζεις με εμένα.

- Με σένα; Πώς θα τα μοιραστώ με σένα ρε μαλάκα; Αυτά είναι δικά μου λεφτά. Δουλεύω και τα βγάζω.

- Δουλεύεις;

- Δε δουλεύω;

Ο Νικολάκης αφώνει. Παίρνει βαθιά αναπνοή και συνεχίζει.

- Κι όταν φεύγεις από το μαγαζί το πρωί κι' έρχεσαι το μεσημέρι κι' εγώ στο μεταξύ δουλεύω στη θέση του κι' έρχονται πελάτες κι αφήνουν να πούμε δύο χιλιάδες; Αυτά δεν είναι δικά μου λεφτά;

- Και το μαγαζί ρε μαλάκα; Τίνος είναι;

- Ναι, αλλά δεν τα βγάζει το μαγαζί τα λεφτά. Εγώ που δουλεύω τα βγάζω και μου τα παίρνεις εσύ.

Ο Νίκος είχε ανάψει για τα καλά. Τα μαγουλάκια του έχουν κοκκινίσει. Ο Άγις προσπθεί να ξεφύγει. Η λογική του μικρού τον φέρνει σε αμηχανία. Λέει:

- Και το μαγαζί, που βάζει τα ποδήλατα και τα μηχανάκια;

- Ε! Να τα μοιράζομαι μισά-μισά με το μαγαζί τότε. Όχι να τα παίρνει όλα το μαγαζί!

- Μα, το μαγαζί είναι το κεφάλαιο.

- Κι' έπειτα; Πρέπει να τα παίρνει όλα;

- Έχει τόσα έξοδα.

- Ε! Να μου τα κρατάς και να παίρνω τα υπόλοιπα.

- Τρελλός είσαι ρε;

- Εγώ τρελλός; Ή εσύ που είσαι το κεφάλαιο και δεν θέλεις να το παραδεχτείς.

- Εγώ είμαι το κεφάλαιο;

- Ναι εσύ, εσύ κι' όποιος έχει λεφτά. Έτσι δεν είπες;

- Άντε ρε μαλάκα... με ζάλισες!

Ο Άγις σηκώνεται απότομα και βγαίνει από το μαγαζί φωνάζοντας:

- Πάω για καφέ.

Ο Νικολάκης κάθετα σκεφτικός. Προσπαθεί να βρει άκρη απ' αυτά

που ειπώθηκαν. Τί θα πει «το μαγαζί είναι δικό του». Αυτός δουλεύει και ο άλλος παίρνει τα λεφτά. Είναι δίκαιο αυτό; Του υποσχέθηκε το ποδήλατο. Τί να το κάνει; Αν έπαιρνε τα λεφτά που δικαιούτο, θα μπορούσε να αγοράσει μόνος του ποδήλατο. Δε θάχε ανάγκη τ' αφεντικό. Αλλά δε βαριέσαι, άντε να βρεις δίκιο.

Σηκώνεται βαριεστημένος. Βγαίνει στο δρόμο. Κάθεται σ' ένα πεζούλι, πιο κεί.

Σε λίγο, πάει στα ποδήλατα που είναι ακουμπισμένα έξω, βουτάει απότομα ένα, το καβαλικεύει και αρχίζει να βολτάρει μπροστά στο μαγαζί, αφού σιγουρεύεται ότι το αφεντικό δεν τον βλέπει.

Στην τρίτη βόλτα, εμφανίζεται απότομα, πίσω του ο Άγις και του αστράφτει μια φάπα.

- Ρε μαλάκα αυτή τη δουλειά κάνεις μόλις εγώ φεύγω έ; Και λες ότι δουλεύεις. Δεν στόχω πει να μη κάνεις βόλτες εσύ; Άσε το ποδήλατο.

Μπαίνουν στο μαγαζί. Ο Άγις παίρνει ένα εξάρτημα που επισκεύασε και φεύγει. Ο μικρός ξανακάθεται έξω στο πεζούλι. Έχει αγριέψει.

Σε λίγο έρχεται ο πελάτης που είχε πάρει το ποδήλατο στις δύο και δέκα. Ο Νίκος κοιτάει την ώρα, ο άλλος πληρώνει, φεύγει. Ο Νίκος μένει ακίνητος στην πόρτα. Η μεσημβρινή ησυχία, του τρυπάει τα αυτιά. Φαίνεται αναποφάσιστος. Τέλος μπαίνει στο μαγαζί, πάει στο βάθος, στο ποδήλατο. Στέκεται μπροστά του. Το κοιτάει κάμποση ώρα. Όχι, δε νιώθει όπως πριν. Σάν κάτι νάσπασε μέσα του. Ξαναβγαίνει στο δρόμο. Βλέπει τ' αφεντικό του στη γωνία, να κουβεντιάζει μ' ένα γείτονα.

Ένας νεαρός πλησιάζει και ζητάει ποδήλατο. Ο Νίκος του δείχνει αυτά, έξω. Ο άλλος διστάζει.

- Κανένα πιο καινούργιο δεν έχουμε;

- Ναι αμέ;

Ο Νίκος μπαίνει στο μαγαζί και ξαναβγαίνει, τσουλώντας ένα άλλο ποδήλατο, παλιό κι' αυτό.

- Αυτό είναι χειρότερο. Δυσφορεί ο νεαρός. Άλλο δεν έχουμε;

Ο Άγις στο μεταξύ, έχει πλησιάσει, επεμβαίνει.

- Τί ζητάει ο κύριος;

- Κανένα πιο καινούργιο ποδήλατο.

- Έχουμε. Αλλά κάνει πενήντα την ώρα παραπάνω, γιατί είναι καινούργιο και με ταχύτητες.

- Αυτό θέλω. Που είναι το;

- Ο Άγις γυρίζει στο Νικολάκη.

- Φέρε το ποδήλατο ρε.

Ο Νίκος τον κοιτάει μουνδιασμένος. Ο νεαρός απορεί.

- Κι ο μικρός έλεγε πως δεν είχατε άλλο από τούτα.

Ο Άγις τραβάει μια καρπαζιά στο Νίκο.

- Έτσι είπες ρε; Φέρε το ποδήλατο γρήγορα.

Ο Νικολάκης μπαίνει στο μαγαζί. Με κρύα καρδιά κουβαλάει το ποδήλατο. Ο νεαρός το αρπάζει, ρίχνει μια ματιά στο ρολόι του, βγάζει την ταυτότητά του, την πετάει στον Άγι, σαλτάρει στη σέλα και φεύγει με ταχύτητα.

Τον παρακολουθούν οι δυο για λίγο καθώς απομακρύνεται. Ο Άγις λέει:

- Άντε και σ' άλλα με υγεία. Κοίτα την ώρα.

Μπαίνει στο μαγαζί. Ακούγεται

να μαστορεύει. Σε λίγο φωνάζει το Νίκο, ο οποίος έχει απομείνει κατσοφιασμένος και σκεφτικός να κοιτάει προς τα κει που έφυγε το καινούργιο ποδήλατο. Μπαίνει κι' αυτός στο μαγαζί.

- Πιάσε από 'κεί και κράτα... Κρατάς;

Κρατάει. Το μυαλό του όμως είναι έξω... Τώρα, πια, ούτε για καινούργιο θα λογαριάζεται το ποδηλατάκι. Είδες πως το κακομεταχειρίστηκε αυτός; Και σύντομα θα καταντήσει σαν τα άλλα. Και να του το χαρίσει το αφεντικό του, τί να το κάνει; Για να είναι υποχρεωμένος;

- Βάστα γερά ρε! Μη χάσκεις.

Ο Άγις μαστορεύει. Σε λίγο ανάβει τσιγάρο. Συνεχίζει τη δουλειά με το τσιγάρο στο στόμα.

- Που λες, δεν πάμε καλά.

- Αυτό το είπαμε, λέει ο Νικολάκης με ύφος σα να απαξιώνει να συζητήσει. Ο Άγις, χωρίς να δώσει σημασία, συνεχίζει.

- Έρχεται ο ένας, παχιά λόγια, τρίχες αποτέλεσμα. Έρχεται ο άλλος, παχύτερα λόγια, τρίχες κατσαρές αποτέλεσμα. Ποιόνε να υποστηρίξεις; Ρε Νικολάκη! Κάνουμε ένα κόμμα οι δυο μας;

Του δίνει μια φιλική φάπα, σιγανή.

- Άντε ρε! Καλύτερα που ασχολούμαστε με τα ποδοσφαιρικά μας μόνο. Σάμπως η πολιτική τί είναι; Μπάλα είναι. Έτσι; Μίλα ρε. Δεν έχω δίκιο; Ε;

Γελάει. Μαστορεύει. Ο μικρός αφαιρείται. Τα χέρια του χαλαρώνουν. Του φεύγει αυτό που κρατούσε. Ο Άγις τον καρπαζώνει.

- Να, για να μάθεις. Κοιμάσαι ο-

λόρθος κακομοίρη μου. Και γω κάθομαι και συζητάω σοβαρά μαζί σου. Μαλάκα.

Όμως, το προσωπάκι του Νίκου έχει σοβαρέψει πολύ. Κοιτάει λοξά και με θυμό, το αφεντικό του, που δίχως να καταλαβαίνει συνεχίζει:

- Εγώ είμαι καλός άνθρωπος. Αλλά άμα βλέπω τον άλλο να τεμπελιάζει, γίνομαι κακός. Γι' αυτό πρόσεχε. Και στο είπα, άμα είσαι εντάξει, το ποδήλατο δικό σου.

- Ζήσε Μάη, του πετάει αμέσως ο Νίκος. Ο άλλος ξαφνιάζεται.

- Έτσι έ; Αχάριστε!

Συνεχίζει το μαστόρεμα χωρίς μιλιά. Κάποτε τελειώνει. Παίρνει το πράγμα που έφτιαχνε, και σηκώνεται να φύγει.

- Πάω να το παραδώσω. Και συ ξύπνα, χάχα.

Εκείνη τη στιγμή γυρίζει ο νεαρός με το καινούργιο ποδήλατο. Φρενάρει με θόρυβο. Τα λάστιχα σέρνονται στο έδαφος. Χτυπάει και λίγο στο πεζοδρόμιο. Ο Άγις πάει στην πόρτα φωνάζοντας.

- Σιγά ρε φίλε. Δεν το λυπάσαι; Καινούργιο είναι.

- Πόσο έκανε;

- Δυο κατοστάρικα.

Ο άλλος πληρώνει βιαστικά, αρπάζει και την ταυτότητα, φεύγει. Ο Άγις έχει νευριάσει. Ο Νικολάκης καθώς πάει βιαστικά στην πόρτα, παρασύρει και ρίχνει κάτι στο έδαφος. Δεν ήτανε τίποτε σπουδαίο. Μια παλιά ζάντα. Όμως, νέα φάπα από το αφεντικό.

- Για να μάθεις ν' ανοίγεις τα στραβά σου. Μαλάκα.

Ο Νίκος δαγκώνεται για να μην κλάψει. Και μόλις ο Άγις φεύγει,

βγαίνει και κάθεται στο πεζούλι. Μηχανικά σκουπίζει μ' ένα στουπί τα δαχτυλάκια του, τα μαυρισμένα από τα λάδια και τις βρώμες. Μια αστραπή παίζει στα μάτια του και μια φλεβίτσα φουσκώνει κάθετα στο κέντρο του μετώπου του. Τα φρύδια του τσιτώνονται κάνοντας ζάρες ανάμεσα στα μάτια. Κοιτάει το ποδήλατο που είναι ακουμπισμένο πιο κει. Νιώθει μια λύπη ως τα κατάβαθα της μικρής ψυχής του. Δακρύζει.

Σε λίγο πλησιάζει ο μικρός που του είχε φουσκώσει το λάστιχο, το πρωί.

Σπρώχνει το ποδήλατό του.

- Δε μου το φούσκωσες καλά και ξεφούσκωσε πάλι.

Ο Νίκος, χωρίς μιλιά, σηκώνεται, κουβαλάει από μέσα την τρόμπα και το φουσκώνει. Κατόπιν γυρίζει στο μικρό και με σοβαρό ύφος, ρωτάει.

- Ξέρεις να γράφεις;

- Αμέ! Αφού πάω στην τρίτη δημοτικού.

Μια σύντομη σιωπή μεσολαβεί. Ο μικρός προσπαθεί ίσως, να μαντέψει το σκοπό της ερώτησης. Ο Νίκος διαστάζει. Τέλος, τον ρωτάει.

- Πόσα θες να μου γράψεις ένα γράμμα;

- Ένα γράμμα;... Είκοσι δραχμές.

- Έλα μέσα να σου δείξω.

Ο Νίκος οδηγεί το μικρό μέσα. Κάπου βρίσκει ένα κομμάτι στρατσόχαρτο από περιτύλιγμα κι' ένα μπικ.

- Να εδώ. Είσαι έτοιμος;... Γράφε: «Αφεντικό. Τόσον καιρό τώρα κάνω υπομονή. Αλλά η κατάσταση δεν υποφέρεται πια. Μαλάκα μ' ανεβάζεις, μαλάκα με κατεβάζεις. Και τώρα τελευταία άρχισε να πέφτει και καρπαζιά. Έχω και γω αξιοπρέπεια. Γι' αυτό

σ' αφήνω και βγάλτα πέρα μοναχός σου. Και το ποδήλατο στο χαρίζω, κεφαλαιοκράτη. Σε χαιρετώ...»

Ο μικρός τον διακόπτει.

- Όχι, όχι. Ο πατέρας μου, όταν γράφει τέτοια γράμματα, λέει από κάτω μετά τιμής.

- Λοιπόν. Μετά τιμής.

Ο άλλος τελειώνει το γράμμα.

- Πρέπει να υπογράψω, έ; Ρωτάει ο Νίκος. Ο άλλος νεύει καταφατικά.

Ο Νικολάκης παίρνει το μολύβι και με τη βοήθεια του μικρού, υπογράφει με όνομα και επώνυμο. Βγάζει από την τσέπη το εικοσάρικο που είχε πάρει το πρωί από το μικρό και του το δίνει. Ο άλλος φεύγει. Ο Νίκος αφήνει το γράμμα δίπλα στο ρολόι και βγαίνει. Κοιτάει αριστερά-δεξιά κι' ύστερα αποφασιστικά το βάζει στα πόδια και χάνεται στο βάθος του δρόμου.